

Forfatter: Worm, Jacob

Titel: . - [1968]

Citation: Worm, Jacob: ". - [1968]", i Worm, Jacob: . - [1968], udg. af ERIK SØNDERHOLM , [1968]-1994, s. 201. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-worm01val-shoot-idm140677732666640/facsimile.pdf> (tilgået 13. marts 2024)

Anvendt udgave: . - [1968]

vers 5. Efter disse afgudsbilleder hos de store folk følger også andre hos mindre folk, nemlig ærgerighed i bryst, mund, klæder, erklæret afsky for fromhed, som modstander af statsfornuftens, ægteskabsbrud og befeling af andres hustruer, medhustruforhold, konkubineforhold, løse forbindelser, skørlevned, der anses for leg og spøg, monopolier, såvel som bevillinger på andres arv, der bedragerisk er opnået ved dokument, røverier, svig, bedragerier, falske domme og vidnesbyrd, og der skal så sandt være flere tusinde gange tusinder tusindfold. Heraf kommer det, at rettigheder sælges, kirker stilles til salg (selv om også kongen gør modstand, ja snarere forgaives truer med doden), borgerlige, militære, kirkelige embeder underkastes offentlig auktion og bortsalg. Man giver ravnem tilgivelse, den plager duerne med censur. Rettigheder, kirker og præster er til fals for Gud.

Thesis XVI.

Vi går videre til krigens afgudsbilleder, og de savner næsten tal, således at vi næppe kan erkende os jævnbyrdige til blot at opregne dem. Jeg gyser, når jeg beretter om den afskyelige uredelighed hos krigens feitherrer, hærførernes, obersternes, statholdernes grove bedrageri, som jo - bestukket af en fremmed konges penge og fremmed guld - ikke uden mened og alvorlig samvitrighedsval har forrådt hele hære til fjenden, overgivet fjenden de forsvarsninger og borge, der var overladt til deres troskab og beskyttelse; de har langt grummere end selve fjenderne hærget og jævnet den egen med jorden, som enten tilhører landets konge, eller som han har genvundet med retfærdige våben, med bål, tildspásættelser, udplyndringer og drab; de har forsømt det gunstige tidspunkt for kamp og forsonmeligt tilladt det at glide bort; de har åbnet en revne og adgang for fjenden til at slippe bort, da de var indeslutter bag snævringerne spærringer. De har haft hem-

nefaria literarum commercia ultrò citroque cum hoste
 303 habuerunt: Regiones occuparunt, non hostes, sed boves
 et opes abstulerunt: in stataria pugna seu conflictu militari
 agminum cornua ita confuderunt, ut sinistrum cornu cum
 306 sinistra fortuna et infelici Marte conflictari coactum sit:
 hosti insulam clam invadendi copiam fecerunt, Ducibus
 interim de Supremitate Domini rixantibus, donec super-
 309 veniens aliquis Philippus non sine ingenti strage item
 dirincret, et cum sanguine deponeret, Consiliarii militares
 prava ac perversa suggesterunt Consilia, ut vel protrahere-
 312 tur militandi tempus, vel divideretur Exercitus, parte
 aliqua in medium hostium agmen immis̄a et interneccioni
 data, vel ut civitas plusquam munitissima infelici oppug-
 315 natione (ponte fracto) attentaretur, vel denique Emporium
 aliquod Christiani alicuius Regis justo commicatu ac refru-
 mentaria non instrueretur. In quibus omnibus et eis furfuriis
 318 sexcentis aliis imprudentissimarum mentium consiliis fri-
 gidis ac ineptis, Sapientissimi (ut haberit volunt.) Delibera-
 tores Bellici à mascula rusticorum plebe, bellum vel per-
 321 transennam illustrante, cum risu exploduntur, exsibilantur,
 et aeternis diris devoventur. Obscurum præterea nemini
 est cadem Idola bellica ab insidiis Regi, totique Patriæ
 324 struendis non abstinuisse, quin potius universum flagito-
 rum genus in bello exercuisse, impunitate tamen à plus
 quam indulgentissimo Rege adhibita. Sed quosnam, queso,
 327 fructus sperabimus alios ex proditoribus hisce nefariis,
 impune, quicquid volunt, committentibus, quam Pacem
 permitiosam, luctuosam, foedam, et foedatam, Patriam
 330 insuper laceratam, et in suis, si non cineribus, certè sus-
 piriis anhelantem, vagientem, et in extremo agone consti-
 tutam, ut mirer, vel Justitiam ipsam de Coelo non demittere
 333 ignem in scelos istos Prodidores, et perniciosos Patriæ
 insidiatores, qui tot malorum et infortuniorum fabri et Auc-
 tores existunt, vel Terram faucibus aperitis flagitosos

melige, men skændige brevvekslinger frem og tilbage mod fjenden. De har crobret egne, de har ikke bortført fjender, men okser og forråd; under stillestående kamp eller det militære sammenstød har de forvirret hærenes floj, således at venstre floj blev tvunget til at kompe med en ulykkelig skebne og uheldig krigslykke. De har skaffet fjenden lejlighed til hemmeligt at trænge ud på øen, medens ansørerne i mellemtiden stredes om overkommandoen, indtil en eller anden overraskende Filip ikke uden et unådeligt nederlag bilagde striden og bragte den til ophør med blod. De militære rådgivere har udtænkt dårlige og ødeleggende planer om, at enten skulle tidspunktet for kamp trækkes ud eller hæren deles, idet en del blev sendt ind midt i fjendernes slagorden og prægivet nedhugning, eller at en såre velbefastet stad skulle angribes med et ulykkeligt angreb (broen blev afbrudt), eller endelig at en eller anden markedsplads under en eller anden kristen konge ikke skulle forsynes med rimelig proviant og korn. Med hensyn til alt dette og denne slyngels 600 andre kolde og tåbelige planer tillørende de mest uklogte sind udspibes, udløs de alvise (som de gerne vil regnes) krigsrådgivere med klapsalver af en mand af bondestanden, der forklarer krigen eller snaren, og ofres til evige forbandelser. Desuden er det ikke dunkelt for nogen, at samme krigsafguds billeder ikke har afholdt sig fra at anstife baghold mod kongen og hele fædrelandet, nej, tværtimod snarere har udøvet alle slags skændsler i krigen, og dog lod den mere end såre langmodige konge dem forblive ustraffet. Men – beder jeg – kan vi have på nogen andre frugter fra disse skændige forrædere, der ustraffet begår, hvad hvad de vil, end ødeleggende, sorgelig, hæstig og besudlet fred, desuden et sonderrevet fædreland, som – til visse – stømmer under sine suk, om ikke sin ask, skriger og er stedt i den yderste pine, så at jeg undrer mig over, at enten ikke selve retfærdigheden sender ild fra himmelen mod disse forbryderiske forrædere og fædrelandets ødeleggende banditter, som har smidet og været ophav til så mange onder og ulykker, eller ikke jorden med åbne svælge nedstyrter og optager disse skændige bedragere i sig. Men der er en fornuftig forklaring på rede hånd på, hvorfor hverken himmelen eller jorden tager hævn over dem, eftersom nemlig kandidaterne fra un-

336 istos Impostores non deglutire et absorbere. Sed in promptu ratio est, cur nec Cœlum, nec Terra de iis vindictam sumant, quia scilicet nec in Cœlo nec in Terra locum obtinere merentur Stygis et Inferni Candidati. Manet interim verum vicinorum nostrorum Danorum Proverbium:

Mand Henger op de Tiufve smaa,
342 Med Fred lär mand de store gaa.

Thesis XVII.

Exstat et aliud Idolum plus quam execrandum per publicam omnium querelam famosissimum, nūnia scilicet Jeroboami Indulgentia in plectendis Principibus ac Ducibus bellicis prodictionis aperte convictis, nulla vel disciplina militaris, vel pericitantis Patriæ habitâ ratione. Milites gregarii ob delictum aliquod leviculum, vel eriam ob efflagitatum stipendum (quod primipili et Centuriones furtivis manibus ad sc̄rapucrunt) suspedio et morte multantur, Duces maximi et medioxumi, qui integras turmas exercituum internecioni dedunt, qui prodiciones nefarias mille mortibus dignas committunt, ob affinitatem, assentatorum, eorundemque apud Regem Jeroboamum interpositas precum fallacias prouantiantur [innocui], integri vitæ scelerisque puri, levi fortè multitâ onusti.

Thesis XVIII.

Hac ratione proditur Patriæ Prodito à Proditorum affinibus (post longas Collegiorum deliberationes, Jeroboamo exorato, et blanditiis assentantium irretito) fuso occulitur, excusatur, extenuatur, et tandem plenissime condonatur, leviculâ quadam Proditori irrogatâ poenâ, quod scilicet intra pomocria Prædii sui sese in posterum debeat contimere, nec ad Aulam Jeroboami, nisi vocatus, accedere. Egregiam certè poenam! qua perditissimo Proditori ansa